

Az új Stockholmi Felhívás

Egy éve immár, hogy elindult a világhódító útjára a II. Stockholmi Felhívás. Szokatlan jelenetnek lehattunk tanúi akkor a Népek házában, ahol a Béke-világutánc elnöksége ülésezett. Kopott, régi szónoki emelvényt hoztak be a terembe, azt, amelyről Frédéric Joliot-Curie 1950-ben felolvasta az I. Stockholmi Felhívást. Néhányan akkor erre az emelvényre a nevüket is odairták. Ezek az aláírások ma is olvashatók: Joliot-Curie, Alekszandr Fajyjev, Ilja Ehrenburg, John Bernal, Jean Laffitte.

A svéd főváros névéhez fűződő két felhívás a békéért vívott küzdelem egy-egy — egymástól minőségileg különböző — szakaszához kapcsolódik s mindkettő fontos mérföldkő az új világháború megakadályozásáért vívott küzdelemben.

Az I. Stockholmi Felhívást a hidegháború pattanásig feszült időszakában, 1950 márciusában bocsátotta ki a Béke-világutánc, és sikeresen a atomháború megakadályozásáért, az követelte, hogy nyitvánítsák háborús bűnösnek azt a kormányt, amely először alkalmazza az atomfegyvert. E felhívás kezdete volt a békéért világméretben folyó szervezeti tömegharcnak.

A hatalmas méretű egypártos fellépésből sarjadt ki a békéért vívott nemzetközi tömegharc sok ága, és világunk legegységesebb mozgalmává terelődésedett. Az I. Stockholmi Felhívás átütő sikere táplálta a békemozgalom folyamatosságát a hidegháború kritikus pillanatában, ebből nőtt ki a világot átfogó számos sikeres szolidaritási mozgalom.

A világbékeért vívott küzdelem minőségileg új, a haladó emberiség számára lényegesen előnyösebb szakaszában fogalmazta meg a Béke-világutánc elnöksége az új stockholmi leszerelési mozgalom fő dokumentumát, a II. Stockholmi Felhívást, amely a fegyverkezési hajszát megállítására szólítja fel a világ népeit.

Az ok kézenfekvő. A fegyverkezési hajszát megállítására ma a béke védelmének kulcskérdése, az enyhülési folyamat továbbfolytatásának egyik döntő feltétele. A Föld minden lakójára — szakértők szerint — 17 tonna TNT robbanóanyag jut. A világtörténelemben még nem fordult elő, hogy nem háborús időszakban ilyen sok állam és ember vett volna részt különféle katonai célú előkészületekben, mint jelenleg.

A nukleáris fegyverek előállításának képessége gyorsan terjed. Az előrejelzések szerint 1980-ra a világon 80 000 kg plutóniumot állítanak elő évente, ami elméletileg 10 000 atombomba gyártását teszi lehetővé. A vegyi fegyverek gyártásának és felhasználásának megállítására egyre sürgetőbb. Ungancsak elengedhetetlen, hogy kimondják a természeti környezet katonai célokhoz történő megváltoztatásának tilalmát. A nemzetközi közvélemény fokozott figyelemmel kíséri az ilyen célú szovjet-amerikai tárgyalásokat, és elégedetten vette tudomásul, hogy az egypártos szervezettel elkészült. Annál is nagyobb ennek a jelentősége, mivel a tudomány ma állása szerint mesterségesen is elő lehet idézni természeti katasztrófákat, földrendéseket, árvizeket, viharos esőzéseket, szökőárakat, s korántsem tartozik a fantázia birodalmába a sarkok jégének bizonyos fokú felolvadása, ami a világ legnagyobb kikutatóvárosait fenyegetné pusztulással.

Az új stockholmi leszerelési mozgalom, amelynek történelmi jelentőségű dokumentuma a II. Stockholmi Felhívás, a szervezett békemozgalom egyik legkiemelkedőbb, méreteiben, jelentőségében nagy horderejű politikai akciója. Nem kevesebbet tűzött ki célul ez a mozgalom, minthogy kikényszerítse a fegyverkezési hajszát megállítását, a leszerelési világkonferencia összehívását, s bizonyítsa: a távoli célért — az általános és teljes leszerelésért — a világ haladó emberisége egységesen szól síkra. A csaknem három évtizedes szervezett tömegmértékű küzdelem eredményeit, módszereit, a békeszerető erők történelmi optimizmusát foglalja össze a Béke-világutánc által egy éve meghirdetett mozgalom, amely a szó szoros értelmében átfogja a Világot.

Hazánkban a felhívást követően a Magyar Országos Béketanács elnöksége áprilisi ülésén határozatot fogadott el, amelyben kinyilvánította a csatlakozását a Béke-világutánc kezdeményezéséhez, és felhívta országunk lakosságát: támogassa az új stockholmi mozgalom, amely a szó szoros értelmében átfogja a Világot.

Felhívásunkat díszes kivételben sok ezer példányban jelentettük meg, közölte valamennyi országos és megyei napilap, ismertette a televízió és a rádió. Hazánk lakossága, amely már az első felhívás nyomán is egy emberként szállt síkra a népek békéjének megteremtéséért, az atomfegyver betiltásáért, nagy egyetértéssel fogadta az új stockholmi felhívást.

Egyetértettek a felhívással a társadalmi és tömegszervezetek, jelentős részt vállaltak az egész országot átfogó mozgalom akcióprogramjának gazdagításában és eredményesebbé tételében. A Hazafias Népfront országos, megyei és területi szervezetei a VI. néppártkongresszust előkészítő elnökségi és küldöttterületeken, választmányi üléseken és más rendezvényeken ismertették a felhívást, a csatlakozásukat aláírásokkal is bizonyították.

A magyar békemozgalom küldöttsége szeptemberben magával viszi Helsinkibe a leszerelési világértékelésre azokat a nyilatkozatokat, állásfoglalásokat, aláírásokat, amelyek azt bizonyítják, hogy a magyar nép cselekvően száll síkra a II. Stockholmi Felhívásban foglalt megvalósításáért.

Pethő Tibor

Interjú Szekér Gyula miniszterelnök-helyetttel

A magyar-amerikai gazdasági kapcsolat fejlesztéséről

A közelmúltban DR. SZEKÉR GYULA miniszterelnök-helyettes hivatalos látogatást tett az Egyesült Államokban és Kanadában, s hazatérése után adott nyilatkozatában újítá sikerresnek, hasznosnak ítélte. A hivatalos képviselőkkel, illetve üzletemberekkel és bankárokkal folytatott tárgyalásainak részleteiről a miniszterelnök-helyettes interjút adott a Világ gazdaság című lapnak. Ebből közlünk részleteket.

Az Egyesült Államok kereskedelmi miniszterével, E. Richardsonnal folytatott tárgyalásain egyetértettek abban, mind az USA, mind Magyarország számára hátrányos, hogy a legnagyobb kedvezmény elvét nem alkalmazzák a kétoldalú kereskedelemben. Hosszú éveket az amerikai kormányzat a forgalom növekedését akadályozó tényezőket megszüntetéséről?

— A magyar-amerikai kereskedelmi kapcsolatokra közel három évtizede az Egyesült Államok részéről alkalmazott megkülönböztetés a jellemző. Tárgyaló partnereim kiemelték, hogy sajnálatosnak tartják ezt a helyzetet, és szükségessé a megváltoztatást. Hozzáadták, hogy a kormány igyekszik a leghatározottabban fellépni ebben a kérdésben, azonban a kongresszus jelenlegi hangulata és a közelgő választások miatt 1976-ban nem kerülhet sor a rendezésre. Az USA-ban egyébként szaporodnak az olyan sajtómegnyilvánulások, amelyek arra a következtetésre jutnak, hogy a szocialista országokkal szembeni megkülönböztető kereskedelmpolitika kárt okozott az amerikai nemzet gazdaságának.

A hivatalos tárgyalásokon megállapították, hogy az árucseré-forgalom a fennálló nehézségek ellenére az elmúlt években dinamikusabban növekedett, de nem érte el a lehetséges szintet. Milyen szintre lehetne a forgalmat emelni 1980-ra és milyen feltételekkel?

— Tavaly az összforgalom értéke 165 millió dollár volt. Ebből a magyar export 37 millió dollár, importunk 128 millió dollár. A diszkrimináció megszüntetése után véleményünk szerint a forgalmat a jelenlegi háromszorosára, négyszeresére is növelhetnénk. Forgalmunk az elmúlt években ugyan háromszorosára emelkedett, de voluménével és szerkezetével nem vagyunk elégedettek. Szívesebben vásárolnánk több technikai az USA-ról, mert nem normális helyzet az, hogy a világ egyik legfejlettebb és leggyorsabban fejlődő országából zömöl szóját importálnunk, fejlett technológiát pedig nem vesz csak igen kevés. A helyzet megváltoztatásának előfeltétele, hogy az Egyesült Államok velünk szemben minden fajta diszkriminációt szüntessen meg. Ez nemcsak az USA-ba irányuló magyar exportot könnyítené meg, hanem az amerikai ipar és kereskedelmi is előnyösebb helyzetbe kerülne a magyar piacon.

A gazdasági kapcsolatok fejlesztési lehetőségeiről Ön több amerikai magáncég vezetőivel is tárgyalt amerikai útja során. E körök milyen területeken látunk lehetőséget a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére, és mit tekintenek akadályozó tényezőnek?

— A diszkrimináció ellenére a vállalatok és cégek közötti kapcsolatok fejlesztésére törekszünk, és nem csökkentjük az elmúlt évek aktivitását. Tovább folytatjuk piacfeljáró és kapcsolattartó tevékenységünket és az ilyen irányú amerikai kezdeményezéseket is ösztönözzük. Fő törekvésünk természetesen a gazdaságos magyar export növelése. Az amerikai üzletről sok képviselőjével találkoztunk különböző alkalmakkor, köztük az USA kilence nagy vállalatának és öt nagy bankjának vezetőivel. Ezek a vezetők egyöntetűen ellentét a diszkriminációs politikát és a kapcsolatok fejlesztéséért tartják a legfőbb akadályokat. Az üzletemberek nemcsak az amerikai eladásokat

szorgalmazták, hanem konkrét értékesítést mutattak magyar ipari és élelmiszeripari termékek vásárlására, az ipari kooperációk és közös vállalkozások, a harmadik piacon való együttműködés iránt. Elismerték a Rába és a magyar hűsípár most is szállított termékeinek minőségéről, és ezen kapcsolatok fejlesztésére számos ajánlatot is tettek.

A magyar-amerikai ipari kooperációk terén biztató kezdetekről beszélhetünk, mint például az említett Rába-Steiger megállapodás, vagy a közelmúltban aláírt cipőipari kooperáció. Milyen területen van még ilyen fajta együttműködési lehetőség?

— A magam részéről kiemelném a feldolgozott hűsípár készítmények, a feldolgozott kukorica (keményítő, szesz, gyógyszeralapanyagok stb.), a cipőipar, az alumíniumipar, az elektronikai ipar, a gépipari termékek közül a különböző részeszavak és komponensek (mint például a futómű, a mezőgazdasági gépkocsik) területét, mint lehetőségeket. Az amerikai piacon ezeket a termékeket jó áron lehet eladni, hosszú távra lehet nagy mennyiséget szállítani, viszont a minőségre és a pontos szállításra nagy súlyt kell fektetni.

Az Egyesült Államokból származó magyar behozatali kétharmada jelenleg mezőgazdasági termék, de normális kereskedelmi feltételek esetén biztosan módosulna ez a kedvezőtlen szerkezet. Ezt figyelembe véve, milyen lehetőséget lát a legmodernebb amerikai technika, licenck, nagyberendezések vásárlására?

— Mint már említettem, nem tartjuk természetesen és egészséges jelenségnek, hogy az Egyesült Államokból főleg mezőgazdasági termékeket vásároljunk. Már most fel kell készülnünk arra az időszakra, amikor az USA megszünteti velünk szemben a diszkriminációt és a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatokat jobban bővíthetők. Mi elsősorban a következő területeken látunk módot a fejlesztésre. Az élelmiszeriparban lehetséges az amerikai cégek fokozottabb bekapcsolása már a technológiai tervezésnél és fejlesztésnél, a termelési rendszerek kialakításánál és az értékesítésnél. Elközelíthetnek tartjuk az együttműködést az alumíniumipar, a vegyipar és a gyógyszeripar területén, valamint a gép- és műszeripar vonalán. A gépipar területén számos lehetőséget látunk a jármű, valamint a mezőgépjármű számára alkatrészek és részeszavak szállítására.

Kanadai látogatása során megállapították, hogy elsősorban a mezőgazdaság és a gépipar területén volna lehetőség a kétoldalú kooperáció fejlesztésére. Mi szükséges ahhoz, hogy a lehetőségekből valósság legyen?

Legelőször is meg kell említenem, hogy az Egyesült Államoktól eltérően Kanada velünk szemben liberalizált kereskedelmpolitikát folytat, és a kereskedelem fejlődését semmiféle diszkrimináció nem akadályozza. Ezt a tény pozitívan értékeljük, és ez egyrészt alapot ad arra, hogy intenzíven vizsgáljuk a kapcsolatok fejlesztésének kérdését, másrészt, hogy a jelenleginél sokkal jobban használjuk ki a lehetőségeket.

Vince Máttyás

30 éves
a

FORINT

Harminc évvel ezelőtt, 1946. augusztus 1-én került forgalomba a forint, s ezzel véget ért történelmünk legnagyobb méretű inflációja. Ma már csak emlék az adópengő, a millpengő

és a kalóriapénz is. A „multimilliomos” utcaseprő fényképe azon a reggelen készült, amikor az emberek utcára szórták kvadrilliókat. 1946. augusztus elsőjén 400 ezer kvadrillió pengő ért egy forintot. Ma a szupermarketek és áruházak halozata várja a vásárlókat.

MTI felvételei

